

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LVII.

Nr. 27.

Brașov, Sâmbătă, 5 (17) Februarie

1894.

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Comenzi și facturi să se trimită la:
București, la administrațiunea:
Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Anșurate mai presede în Viena
K. Moser, Hasenkafer & Vogler (Otto
Kos), H. Schick, Alois Herndl, M.
Dukes, A. Oppelk, J. Domesberger; în
București: A. Y. Goldberger, Re-
dan Bernat; în Frankfurt: G. L.
Dobos; în Hamburg: A. Sinner.
Prețurile inserțiilor: o serie
garmond pe o coloață 6 cr. și
30 cr. timbra pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o
serie 10 cr. v. a. sau 30 bani.

„Gazeta” este în vânzare la:
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un an 12 fl., pe șase luni
8 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franco.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentii pentru Brașov:
a administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 astăzi:
I. pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplu 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Situațiunea în Bucovina.

Brașov, 4 Februarie v.

Din Bucovina sosesc țărișci sciri neliniștitoare. Nu în ceea ce privește atitudinea fraților noștri Români din această țerișora, căci vedem cu bucurie, că ei continuă lupta națională cu totu mai mare zel și cu multă îngrijire pentru interesele limbii și ale naționalității române. Dér ceea ce ne neliniștesce, sunt intrigele, ce se țesu din nou în Bucovina, cu scopu de-a submina poziția partidei naționale române, care în timpul din urmă se mai întărise puțin.

Din toate părțile se ridică nemulțumiri și imputări în contra Românilor bucovineni. Polonilor și Germanilor le-a fostu totdeauna un ghimpe în ochi desvoltarea poporului român bășinașu din Bucovina. Ei nu-și potu renega firea lor de venetică și de aceea caută toate mijlocele, spre a pune Românilor bețe în rôte. Dér în timpul din urmă s'au ridicat în dieta Bucovinei chiar și din sinul Rutenilor tineri acușări în contra Românilor, dîcîndu-se că ar avé tendințe de-a romaniza pe Ruteni și că aceste tendințe ar fi favorizate de consiliul scolaru alu țerii, care ar părtini instrucțiunea română, neglijîndu cu intențiune școlele Rutenilor.

La acușările acestea a răspunsu cu multă energiă și demnitate și cu argumente puternice deputatul român Dr. Ioan Voleinschi. Elu a arătat cu date sigure, cum în realitate sunt desconsiderate atâtu interesele de cultură națională ale Românilor, cât și ale Rutenilor; că de fapt școlele și ale unora și ale altora suferu de același neajuns, ba că în multe privințe școlele Românilor stau mai rău chiar decât cele rutene; în

urmă că situația este favorabilă numai tendințelor de germanizare.

Dr. Voleinschi a apostrofat pe Ruteni întrebându-i de ce atacă pe Români, când aceștia însuși sunt nedreptățiți și scurtați în drepturile lor. „Trebuie să fiă cineva — dîse elu — care ne desbină, ca să ne potă cu atătu mai ușor stăpăni.”

Aceste cuvinte caracteriză forte nimerit situația de față din Bucovina. Acolo se pregătesce unu nou atacu asupra poziției Românilor conservativi din partea germană-polonă.

În privința acēsta publică diarul din Praga „Narodni Listy” dela 11 Februarie a. c. unu interesant articolu, în care se vorbescu de poziția sdruncinată a baronului Kraus, actualul președinte alu țerii, și de cauzele ei. Baronul Kraus este succesorul contelui Pace, a căruia canoscută afacere a fostu pricinuitu atâta turburare între Români. Față cu Pace au reușit Români, căci elu a fostu strămutat la Viena și în locul baronului Vasilco, care s'a retrasu, a fostu numit căpitanu alu țerii, țărișci unu Român, deputatul Lupul.

Ca opinior contelui Pace dîce foia boemă, îi este predestinat acum baronei Kraus de-a influența asupra mersului istoriei bucovinene, căci fiica ei și a baronului Kraus s'a măritat după fiul baronului Vasilco. Acum se împotrivesc baronului Kraus Nemții din Bucovina, cari se plângu guvernului centralu, că actualul președinte alu țerii nu este numai amiculu ginerului său, ci unu mare amic alu tuturor Românilor, pe care i ar părtini. Nemții sunt numai o mică fracțiune a populațiunii din Bucovina, dîce „Narodni Listy”, dér au uncheși forte puternici în Viena, cari prin ajutorul lui Hohenwarth,

au devenit atotputernici; acestor domni le-a succedat, în contra contelui Hohenwarth, delăturarea d-lui baron Winkler din Laibach, în prejudiciul Slovenilor; ei vor face să se delature și baronul Kraus din Cernăuți. Foile stângei germane deja vestescu demisionarea baronului Kraus, căruia îi impută, că nu se scie acomoda sistemului de coalițiune din Viena, că s'a alăturat la Români, cari tormază celu mai puternic elementu din țera, și că printr'asta periclitază ideia coalițiunii.

Românilor — continuă numita foia — li-se întimplă ceea-ce li-s'a întimplat Slovenilor. Voiesc să-i înlătoreze, în favoarea Nemților. Români Lupul, Stircea și Turcan sunt în Viena în alianță cu Germanii Popper, Wagner etc., dér acasă Germanii sunt cei mai mari dușmani ai lor. Conducătorii poloni în Viena asigură mereu, că vor să rămână în vecinică legătură cu conservativii, dér în Bucovina Polonii submină poziția Românilor conservativi și se aliază cu Nemții contra lor. Acēsta înțelegere separată germano-polonă indică, pote, viitorul formațiune, și afacerea baronului Kraus este, pote, răspăta pentru acei, cari nu scie să facă întru toate pe voia coalițiunii din Viena, care rezervă câștigulu finalu numai Germanilor.

Așa vorbescu foia boemă. Pote să fiă în unele privințe grăbită și cam pesimistă părerea ei, dér într'unu punctu noi credem, că înțășișcă starea adevărată a lucrurilor, arătând mai lămurit pe acelu cineva, care, cum a dîsu d-lu Voleinschi, umblă să desbine pe Români și Ruteni, ca să-i potă cu atătu mai ușor stăpăni.

CRONICA POLITICĂ

— 4 (16) Februarie.

Dascălii „maghiari” dela gimnasiile sustinute din fondul scolaru au luat dîlele acestea o decisiune forte „importantă” pentru viitorul „Maghiariei”. Ei au hotărîtu, ca din incidentulu milenialu să pornescă o mișcare, cu scopu de a-și maghiariza toți dascălii numele lor cu accentu nemaghiaru. În scopulu acesta cățiva dintre ei pregătesc unu apelu cătră colegii lor, pentru-ca, cum dîce „Egyetértés”, sərbarea milenialu s'o facă prin acēsta „patriotică” schimbare. Fôia kossuthistă califică ideia de „minunată” și sublimă și răpîtu de farmeculu ei, propune, ca pe urmele amintirilor dascălii rățăciși să pășescă toți funcționarii din Ungaria, cari pörtă nume cu accentu nemaghiaru. Asta ar fi o puternică demonstrațiune înainte lumei — dîce Egyetértés — și s'ar da viuă dovadă, că totu ce există și respiră în Ungaria, este unguresc. Să mai cuteze acum cineva a sustine, că „patrioții” nu și-au pierdut mințile! Acēsta nu ne surprinde de loc, ne mirăm însă de nerușinarea acelu renegațu vîndutu, cari violentază în astfelu de modu mojicesc conștiințele ômenilor. Credem însă, că uneltirile lor vor pări fiasco completu.

„Daily Telegraph” primeste următoarea telegramă din Belgrad: A produs mare senzațiune publicarea decretulu regescu prin care se convocă reservișii pe 21 Februarie. Radicalii se temu, că se pregătesce o nouă lovitură de stat pentru 6 Martie, ziua proclamării Serbiei de regat. Radicalii sunt hotărîți, de a urma sfatul Rusiei; ei adevă au de gându, de a nu face opozițiune pe față, ci de a rămâne în opozițiune pasivă, se înțeleg, presupunîndu, că guvernulu rusesc va împedca suspendarea constituției.

Impăratulu Wilhelm s'a exprimat în 13 l. c. cătră ministru-președintele Eulenburg, că este în firma credință, cumcă dieta imperială va primi convenția comer-

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

Cele două surori.

După Paul Brutat.

Pe care din două? Pentru-că în fine era timpul, ca să se decidă, dacă nu voia, ca în curîndu să-l ia înainte vre-unu rivalu întreprîndătoru. Deja o cētă întregă de pretendenți se îndesau în jurulu celor două fete, cu gândulu la dîstrea cea frumoasă, — întocmai ca și elu.

Timpurile erau grele. Ruinat, încărcat de datorii, sătul de viața de făcău, elu începea să înțelgă, că omul este făcutu, ca să se unescă, că în sfîrșit vine o vreme, când într'unu modu așa de instinctiv veși, că trebuie să te așed. De altmintagelea, mulțumită avantajelor sale fizice, mărite încă prin prestigiulu numelui său, nu se teme de a căpăta unu refusu și putea după voia să cēră pe una seu pe alta în cășetoriă. Elu era plăcutu la amîndouă. Mama lor, care era veduvă, îl stima forte mult; ea nu ar esita, ca să și dea consimțimentulu său. Prin urmare elu

nu era încurcatu, decât în privința alegerei.

Dér asta era destul. Inzadaru își bătea capulu de atăta timp. Inima sa, consultată serios, rămânea neutră, bătea nedecisă într'o luptă de sentimente contrare, și nu se închina în favoarea nici uneia, nici alteia din cele două surori. Mai întâi ele erau gemene. Pe urmă, independentu de acēsta considerațiune, elu nu avea, la dreptu vorbindu, nici unu rezon pentru a prefera pe una seu pe alta dintre ele. Amîndouă în același grad îi arătău o egală simpatie, îl seduceau prin calitățile lor forte diferite fără îndoială, dér cari stabileau în ochii săi, în urma unei comparațiuni imparțiale, unu echilibriu așa de perfect, încātu conștiința sa nu putea să se pronunțe.

Una brună, înaltă, sveltă și bine formată îi escita sensualitatea prin frumșeta sa provocătoare, plină de viață; ochii săi mari arșători, buzele sale pasionate, promițetore de toate voluptățile.

Elu ar fi luat-o bucurosu, dér și cealaltă nu era mai puțin dragută. Mai puțin frumoasă, pote, dér mai dulce și mai iubitoare, încātu măgulea în destul aspirațiunile

sale sentimentale și reveriile, cari întregineau în elu o imaginațiune romantică.

Din ochii ei melancolic, din gurița sa, care avea o nuanță de tristete, exala o impresiune de candore și de poezie. Elu ar fi iubit-o cu unu amoru mai castu, mai dulce, și ôre-cum mai desbrăcatu de impulsionele sensuale.

La morală, mai multu încă decât la fizic, diferența între cele două surori te încurca și mai multu încă.

Fia-care își avea calitățile sale, și mai cu seamă defectele sale. Una era mai simțitoare, dér tot-odată și mai slabă, neconstantă și caprițiosă. Cealaltă părea a avea mai multă tărie morală, dér mișcarea buzelor și a frunței sale arăta una din acele naturi neîmblandibile, pe cari unu soțu nu ar fi fostu în stare să o domolăscă.

Elu ar fi voit să vadă în ea delicatețea sentimentelor, cari poetisau pe sora sa, întocmai ca și cum ar fi dorit, ca aceea să aibă voința și serioșitatea celei de-a doua. Unindu calitățile amînduror fetelor, elu ar fi obținut pe femeia perfectă, pe soția visată, realizîndu astfel idealulu său.

Totuși acēsta operațiune nu era posibilă, — celu mai bun lucru era, de a în-

cerca noroculu, aruncîndu unu ban în aeru. Așa și făcu, dîcîndu: „Pajora pentru bruna!”

Căduse însă numărulu.

— „Așa, dér pe blondă!” dîse elu.

Unu momentu neliniștea i se potoli. Dér curîndu nesiguranta îl apucă țărișci. Și acum țărișci cugeta la cea brună. Din nou aruncă banulu și reincetă acestu jocu de vr' o deșee ori, fără să ia o rezoluțiune definitivă. În fine, elu începă cu acēsta copilărie, nedemnă de unu om serios, care este decisu a se însura.

Timpulu trecea repede și elu nu avea multă vreme de pierdut. În viața sa nu cugetase așa multu. Casele, unde locuiau ele, se aflău la capulu stradei, depărtare de 500 metri, de unde ședea elu. Peste câteva minute trebuia să fiă acolo. Mama lor îl aștepta. Elu îi anunșase cu o dî înainte visita sa, declarîndu-i, că avea să-i vorbescă într'o afacere forte serioasă, între patru ochi, și figura tragică, ce făcuse spunîndu-i aceste vorbe, impresiunea așa de multu pe mama, încātu peptulu său crescă de emoțiune.

Cătă despre elu, când solicită acēsta întrevvedere, creduse, că două-deci și patru

cială cu Rusia. Cătră Arhiepiscopul Stablewski și-a exprimat împăratul dorința, ca deputații poloni să primescă unanimă convenția. Conservatorii din Prusia ostică protestăză contra părerei, că ei ar putea să se îndestulească cu această legătură comercială.

Afacerea dela Cristur și Năseudenii.

(Fine).

În 18 Decemvre reprezentantele noastre s'au prezentat la judecătoria din Beclean. La actul judecătoresc fișpanul a acludat o telegramă originală cu număr și cu subscrierea ministrului de culte, conte Csáky, cuprinsul căruia în extract e următorul:

„Méltságos Bethlen Pál gróf urnak. Besztercze. Naszód vidéki központi iskola és ösztöndíj alapok közgyűlésének f. évi November hó 21-n hozott összes határozatait megsemmisitem... az eladást meggátolni szándékos közgyűlési újabb határozat érvénytelen, valamint semmi a Dr. Larrisonesi részére adott meghatalmazás és az általa benyújtott felebbezés is. Adecă:

„Ilustrității Sale D-lui conte Bethlen Pál, Bistrița: Nulifică toți hotărârile aduse în ședința comitetului fondurilor centrale școlastic și de stipendii din districtul Năseudenului în 21 Noemvre a. c.... este nevalidă conculsul recent, care intenționează a împiedeca vinderea, asemenea este nulă plenipotența dată lui Larrisonesi și recursul subșternut de densusul.”

Cu ce drept și pe ce basă face ministrul asta? Cum se poate amesteca în afacerea judecătorească ministrul de culte? Cu ce drept nimicesce el plenipotența dată în regulă unui avocat, recunoscut de tablă? Pe ce basă nulifică recursul? Ce e asta? Asta-i forță brută, ca să nu ți-cem brutală! Ministrul de culte nu are nici drept, nici basă de a face de acestea. A călcatu legea și dreptul și prin acesta a comis abuz de potestate. Avist ministrului de justiția și camerelor advocațiale!

Finită odată pertractarea la judecătoria din Beclean, actele au fost înaintate la tabla din Clușiu. Tabla la rândul ei a respins recursul din oficiu, pe motivul, că nulificând ministrul plenipotența și recursul, aceste se consideră ca retrase. Motivarea acesta este tot atât de nejustificată, ca întreaga procedură anterioară. Judecătorii la noi au dreptul de a desconsidera ordonanțele ministeriale, cari nu se basază pe lege. Intrebăm: Pentru ce nu a usat judecătoria din Beclean și tabla din Clușiu de acest drept? Se vede că și acest forț judecătorec s'au asociat la factorii de până aci.

Conform cu decislul tablei, judecătoria din Beclean a reieptat simplaminte atât reprezentanții la licițiană, cât și protectorul alt fondului și

licitare, cât și cea pentru modificarea condițiilor de licițiană, deși în sensul legii era datore să ordoneze pertractare pentru modificarea condițiilor. Nu e destul cu atăta; judecătoria din Beclean n'a spus comisiunei administrative, cine e însărcinată a îndeplini licițiană.

Se apropiă fatala zi de 22 Ianuarie 1894, zi destinată pentru licițiană. Administrațiană fondurilor este nedumerită; crede însă, că licițiană nu va ave loc. La ora fixată însă, se presintă în localul judecătoria fișpanul și cere să se începă licițiană.

Se pare, că ministrul a studiat mai bine actele în causă, și s'a convins, că bunul nu se poate lua grănițian fără învoirea Maieștii Sale. Acesta se vede de acolo, că fișpanul, negreșit pe basa unui mandat de sus, a cerut să se adaugă la condițian, că cumpărătorul are să plătească prețul cumpărării numai, decât în timpul scrisu nu va intra un post-offert și Maieștea Sa va aproba actul de licițiană.

Se începe licițiană. Pune vadiu contele Bethlen Pal, fișpanul comitatului Bistrița-Năseudu, și declară, că va licita în numele erariului regiu maghiar, pe basa plenipotenței ministrului de agricultură dto 17 Augustu 1893, în care se dice: Se plenipotențiază fișpanul să cumpere bunul fondului, fiă din mână liberă, fie în licițiană publică, pe sēma erariului regiu unguresc, cu suma, ce s'ar pute oferi și da, după chibzuela Ilustrității Sale, susținându-se dreptul de postaprobare și făcându-se complanarea cu arendatoru actualu înainte de cumpărare, astfel, ca, abstracțian făcându dela contractul de arēndă, bunul să mi-se pună la dispoziție nemărginită la timpul, pe care îl voi defige eu! A mai depus vadiu și Iuliu Coroianu, locuitoru din Clușiu.

Statul nostru are o mulțime de pământ, elu nu mai cumpără, ci vinde unde poate. Din plenipotența citată se vede, că nu interesul fondului a fost la mijloc, ci interesul sovinișmului maghiar, și adecă colonizarea, și judecându purtarea lui Ciocanu, ajungem la concluziunea logică, că elu a fost angajat de mult să ne lipsescă de bun și să-l șanjeze erariului maghiar, spre scopuri de colonizare. Mai mult: avēndu în vedere, că licițiană s'a pusă când în țera noastră domnesce cea mai mare crisă de bani, trebuie să dicem, că intențiană a fost nu numai a ne lipsi de un domeniu frumos și scump, ci a mai păgubi și fondul; căci regimul era ca și sigur, că în lipsa de concurență, va pune mâna pe domeniu cu prețul bagatelii de 80.000 fl.

Era interesantă la licițiană a vedea, cum fișpanul se gera în același timp ca reprezentant și protectoru alt fondului și

ca reprezentant și agentu alt erariului. Câtă naivitate!!

Intrebăm: cum se poate așa ceva? Dora aceste role sunt incompatibile! A cere licițiană sub firma, ca represință interesele fondului, și apoi a lucra din toți puterile contra fondului, — să ni-se permită a nu da nume acestei purtări.

N'a fost plăcut absolutismul lui Bach, d'ar a fost drept. Un jude, care ar fi cutezat a pune licițiană la cererea unui incompetent, acela numai decât ar fi fost suspendat din oficiu; ēr decât un șef de district s'ar fi încumetat a juca role incompatibile, ar fi putredit în temniță pentru abuz de potestate. Acum în secolul lumineloru, în unu stat „liberalu” și „de dreptu”, nu se întâmplă așa ceva; astăzi la noi „Turculu te bate, Turculu te judecă!” Un blam mai mult ori mai puțin pe miniștri și fișpani, puțin împorț la cei, ce sunt în largul lor.

Licițiană s'a sfârșit, bunul a fost cumpărat de Iuliu Coroianu cu 90.000 fl. și unu crucer. Actul de licițiană intră în valoare de lege, numai decât — cum amu dîșu — în timpul scrisu nu se va presenta unu postoffert și decât Maieștea Sa va aproba tērgul.

Scim, că Maieștea Sa ține mīte multe și grelele servicii aduse de grănițian pentru tron și patriă; scim, că Maieștea Sa prețuesce după merit averea adunată cu multă sudor și mare abnegațian, și prevădătoru cum e, a dîșu, că bunul numai cu prealnalta sa aprobare poate să trecă dela grănițian. D'ar considerāndu, că nouă nu ne este permisă a ne apropia cu plāngerile și dorințele nōstre de înaltul tron; considerāndu, că advocatul nostru a fost lipsit în modu ilegal de plenipotența sa în regulă și recunoscut judecătorec; considerāndu tote acestea, ne temem, că Maieștea Sa va aplacida plānulu ministrului.

Se nasce acum intrebarea: ore pentru aceea s'au comis atatea ilegalități și abuzuri, s'a lipsit unu ținut întreg de dreptul de a recurge, a se plānge și a se apăra, ca proprietatea fondului de stipendii să trecă la Iuliu Coroianu? Ore numai atatea să valoreze chibzuirea unui încrețut alt regimului cu plenipotență nelimitată? Nu credem! — Ce ar fi, când grănițian, ca proprietari ai fondului de stipendii, aru usa de dispozițianile §-lui 344 din codulu civilu, adecă când s'ar susține cu puterea în posesiunea dreptei lor proprietăți, sciut fiind, că pe basa § 79 alt codulu penalu fapta acesta nici n'ar fi punibilă?

Pote că intrebūndu contra nōstră atatea apucături ilegale și neconstituționale, intențiană a fost a provoca anume conțrāmēsuru desperate; noi însă dicem: nu e consultu a pune prea marea paciință a grănițianloru la probă, lipsindu-i de unu drept cardinal, cum este dreptul de a te plānge și a petițiană.

Așa s'a finit acestu lucru, care doi ani de zile a ținut în încordare grănițian, regim și fișpan, și rezultatul căruia este, că grănițian și-au perdat totă încrederea în dreptatea regimului maghiar și a funcționarilor și.

Acéstă afacere, care multu ne dore și pe care nu o vom uita în veci veciloru, — căci dora Românul e „fine minte!” — ne-a învățat din praxă două lucruri:

1. Cându omeni nu procedu în unire, atunci se poate spune din capul loculu, că cauza e perdută pe jumătate.

2. Cându observi, că cineva e pe cale a-ți vinde cauza, ori că începe a șovai, atunci desbară-te de acelu omu câtu mai curēndu, fără a mai tāmānda, în speranță, că omul dora se va îndrepta.

Deacă grănițian se desbrāu de Ciocanu îndată ce au observat, că elu umblă cu doi bani în trei pungi, nu ajungeau acolo, unde stau astăzi.

Ēr Ciocanu să nu se bucure de fapta lui. Sunt semne, că mâne pōimāne i-se va dice și lui: „Maurul și-a făcut datoria, — pote merge!” Va fi datu la o parte, ca o lāmāia stōrsă; căci: „Jede Unthat schlägt ihren eigenen Herrn!”

Din dieta Bucovinei.

În ședința dela 6 Februarie a dietei Bucovinei, deputatul Dr. Ioan cav. de Volcinski a făcut studii serioase asupra cestiunii școlare din Bucovina, dāndu Rutenilor un răspuns energic. Deputatul ruteniu Pihuleak vorbea cu mult fariseism despre românizarea Rutenilor, vechiu cāntec „durerosu” altu partidei rutene din Bucovina, ēr cav. de Volcinski, luāndu cuvēntulu, l'a combātut cu multă temeinică și cunoștință de causă. Reproducem următoarele părți din discursul d-lui Volcinski:

Dr. Ioan cav. de Volcinski a dîșu: Noi Românii și Rutenii conservatori, nu dorim altceva, decât dezvoltarea culturală și națională a ambelor popore, ca ele să trăiescă alături în pace; noi dorim unu minimu suficient de existență națională, care să ne facă posibilu a pune pe poporul nostru pe aceeași treptă cu poporele apusene din Austria, și de aceea nu se poate dice de noi, că amu pus vre-odată piedecă în dezvoltarea lui culturală. Concedu, că atatu Rutenii, cât și Românii au forțe multe dorințe și gravamine, și ași fi ascultat cu plăcere, decât deputatul Pihuleak le-ar fi spus aici. D'ar elu rēmase de parte de acest punct și a repetat numai același cāntec vechiu de trei ani, un cāntec ce-i bun numai pentru a turbura pacea amēndoror naționalităților.

Este o serie de comune amestecate în Bucovina, ca și pe aiurea, sunt limite etnografice, ce s'au mutat cu timpul tocmai în defavorul Românilor; poporul român aprupe a dispărut pretutindenea, unde elu a fost impresurat de elementu slavu, adecă ruteniu, și deci arătă asupra comunelor de peste Prutu, unde mai înainte era o populație română, care în decursul vremii s'a pierdut aprupe de totu în povoiulu cursu din Galizia. Aceste sunt fapte istorice, cu cari la urma urmelor trebuie să te împaci, și cu care ori-ce politician realu va trebui să calculeze. Noi nu dorim altceva, decât ca copiii nōștri să se potă desvolta în limba maternă. Ași audim pretutindeni strigatul „dreptulu la muncă”, un punct de vedere îndreptățit, admis de sociali-politici. Totu atatu de îndreptățit este strigatul „dreptulu la cultură”, și noi nu amu fi omeni ai vēcului nostru, decât amu nega acesta...

Priviți puțin la Cernauca, Mihalcea și Camena; aveți acolo școli create, nu de Ruteni, ci de vechii boieri moldovenesci, cari nu au gândit, că aceste locuri se vor rutenisa; și raporturile s'au schimbat. Cernauca are o școlă rutină acum...

Eu nu voiesc să fac istoria, nici nu voiesc să număr cu procente, ci voi rămâne la obiectu, voi aduce aminte cum era fața țerii în timpul ocupațianei, și decât

de ore i-ar ajunge pentru a-și forța inima, ca să ia o hotărâre. Acum nu mai putea să se retragă.

De-odată își luă pălăria și plecă cu pași mari. Cu atatu mai rău! Sărtea a cădutu, și unde va eși să iasă.

Cea dintăiu din cele două, altu cărei nume îi va veni pe buze, sēu va fi amintit în cursul conversațianei, va fi aceea, pe care o va cere în căsătoria.

Resolutu, elu intră.

Aședată în salonu, cu capul întinsu pe spatele fotoliului, Dōmna A. îl primi suridēndu. Îndată conversațiană luă tonulu obișnuit. Ca o damă de lume adevărată, ea scia să scōtă pe cineva din încurătură.

Era o damă drăguță, vėduv de trei ani, tinēră încă și în totă splendoru frumuseței. Deși avea trei-deci și cinc de ani, cineva i-ar fi dat abia trei-deci, atāta grațian și sātate era în ea. Aceia, cari o cunoscură odiniōră, declarau, că nici-odată ea nu fusese așa de frumōsă; alții se mirau, că ea are deja două fete mari de măritat. Ea părea a fi mai curēndu sora lor mai mare, decât mama leru.

Conservațiană era fără importanță. O rază de sōre, străbătēndu prin ferestră, înfășură pe tēnēra femeia într'unu cerc de lumină. Elu o privea surprinsu, nici odată nu o vėduse astfelu.

În această zi de Maiu, ea părea întinerit și strălucit, ochii limpedi, obraji colorați cu o roșetă vie, și fața întōrsă jumătate spre elu. Pentru întâia oră elu era surprins de asemnarea, ce exista între mamă și cele două fete. Elu o observa cu grije și i se părea, că recunosce în ea când pe una, când pe cealaltă.

Vedea gurița senzuală a brunei și ochii visători ai blondei; și aerul mândru alu celei dintăiu, indulcit prin fața melancolică a celei de a doua luau la mama lor unu caracteru de mândria și de tandreță. Pentru a dice mai bine, ea, în frumusețea sa de femeia naturală, scăpată de tote schimbările neprevēdute ale unei prea mari tinereți și ore-cum înseninat prin esperiența vieței, resuma pe cele două fete, corrigēndu defectele unei, prin calitățile celeilalte.

De-odată conversațiană încetă și o mare tăcere se făcu în salonu, elu urma

de a-o observa. O dulce voluptate încep să-l cuprindă în fața acestei femei frumose, și pe când ea privea înaintea ei visător, elu încep să cugete. Ea avea trei-deci și cinc de ani, elu trei-deci și șese. Înselătoare și neconstante sunt fetele de 16 și 17 ani. Mai puțin fragilă și provocantă era adevărata frumoseță a femeii mature.

De-altmīntrelea fetele nu făceau cătu mama. Ea era de siguru soția sa visată, idealulu sēu, care cu bogăția sa, cu amori și cu liniștea sa i-ar da o fericire perfectă. Și pe urmă ea trebuia să-l iubească privirile sale, atitudinea sa, tăcerea sa chiar, tote i-o spuneau, și de sigur, că luase asupra sa aceea, ce elu îi declarase cu o zi înainte. Astfel, că elu putea să-i propună.

Atunci lăsă să-i scape un oftatu, pentru a-i atrage atențiană, și când ea își întōrse capulu, elu se lāsă în genunchi înaintea ei și murmură cu o voce dulce:

„Eleno, te iubesc... Putem fi încă fericiți... Vroesc să fi femeia mea?...”

Hamlet.

ceții istoria lui Fischer („Hundert Jahre“) veți găsi, că *Românii erau 55,000*, Rutenii 12,000 și 8,000 Țigani etc. Dacă admiteți deci, că această populație s'a împărțit în 120 de ani, ați găsi, că Românii s'au ridicat aproximativ la 220,000, și Rutenii 48,000 suflete. Ați însă numărul populației este altul, numărul Rutenilor este de sigur cu multă mai mare. Naturală, că și aceste cifre sunt contestabile, ca și ale dep. Pihuleak.

S'a exprimat dintr-o parte plângerea, că Rutenii nu sunt reprezentați în proporția dreptă. Acesta stare este însă naturală, pentru-că noi avem o reprezentare de interese, și câtă vreme reforma legii de alegere nu se va face, precum poște fi dorită, trebuie să vă împăcați cu gândul, că aceia, cari sunt poște în majoritate ca poporul, să fie în minoritate ca reprezentanți.

Gândiți-vă, ce rol ar avea Germanii în Austria, dacă ați deveni deodată decizătorii numărului simplu.

Eu conced, că-i adevărată afirmația deputatului Pihuleak, că în Cuciurmare și Oștrița sunt Ruteni mulți, că aici populația e mixtă; și decât dep. Pihuleak reprezintă în adevăr pe Ruteni, decât el nu voese cu orî-ce chip o luptă în contra partidului conservator — dică atunci, că dorim drepturi egale pentru toți, pentru amândouă națiunile; să fi dicșu: „se creăm școlă pentru minorități.“ Acesta este singura soluțiune, ce se impune naționalităților, ce sunt, ori voiesc să devină națiuni culturale.

Noi vom rezolva această chestie într-un chip favorabil și Românilor și Rutenilor, decât vom crea școlă pentru minorități; unde sunt Românii în majoritate vor avea Rutenii o astfel de școlă, unde sunt Rutenii în majoritate, o vor avea Românii.

Acosta este o soluțiune, care satisface interesul dezvoltării naționale, propagă interesele Austriei și va servi la înlăturarea vrajbei, ce se pare, că-i un interes numai alt partidului, pe care îl servesc Pihuleak.

Eu un fapt frapant, din care rezultă, că cele mai multe comune fără de școlă se află tocmai în districtele românești, pe când cele mai puține comune fără școlă sunt în districtele rutenești. Dacă acest lucru vă ajunge, deschid raportul comitetului țării; pe pag. 8 găsiți, că noi avem 102 școlă și Rutenii 122, deci un plus de 20 școlă rutene. Eu v'am dicșu, că nu trebuie să perdem din vedere dezvoltarea istorică a Românilor, un fapt, pe care trebuie să-l admiteți. Noi avem în Bucovina o dezvoltare culturală mai veche, decât Rutenii, cari au crescut prin admigrare continuă, der sunt mai puțin dezvoltati în sens cultural. Der eu nu trag din acosta nici o concluzie, eu voiesc să facem tot posibilul pentru școlă.

Mai departe găsim, că într-o privință Românii stau mai bine decât Rutenii, și anume, cu privire la școlă cu mai multe clase. Veți găsi, că școlă germăno-române sunt 24, pe când cele germăno-rutene sunt 8; der aceste școlă romăno-germăno, dintre cari 15 sunt cu trei clase, 7 cu 4 și 3 cu 6 clase, sunt tot atată de romănesc ca — gimnaziul din Cernăuți. (Ilaritate.)

Eu pot să vă dovedesc cu planurile acestor școlă în mână, că limba română se propune în ele cel mult în 3 ori 4 ore și că prin urmare nici vorbă nu poște fi de o instrucție regulată în limba română. Raportul consiliului școlar al țerei omite aceste împrejurări. Raportul tace și despre școlă, în cari limba de instrucție este rutăno-germăno.

Și eu sunt profesor la o școlă cu 3 limbi, ca limbă de instrucție. Și vorbesc același lucru de 3 ori în 3 limbi. Der nu-i așa în școlă cele cu 2 limbi; acestea nu-s cu două limbi. Prin asta li-se da Rutenilor motiv să se irite contra noastră, să ne atace, deoarece la aceste școlă se înveță nemțește, și limba română este numai un obiect secundar. Și totuși Rutenii se plâng mereu, că școlă romănesc sunt extraordinar de favorite! Vă spun și

cer, că am cercetat cu multă temeinicie chestia și deci nu pot conced nimic în privința asta; nici cel puțin cu privire la inspecționarea școlălor. S'a accentuat asupra împrejurării, că cu privire la inspecționare, d-lu Vislouzil a inspecționat pe lângă gimnaziul din Rădăuți și Suceava 61 de școlă poporale cu 102 clase; directorul Isopesculu însă — numai 37 școlă cu 53 clase. Deci nici în această privință nu stăm mai bine, ci din contră mai rău.

SCRIRILE ȚILEI.

— 4 (16) Februarie.

Contra duelului. Ministrul *Weberle* a primit dila acestea o deputațiune, care i-a predat un memorandum în cestiunea duelului. Oratorul deputațiunii a dicșu, că cetățenii așteptă cu drept cuvânt, ca guvernul să sprijine societatea, să pună capăt maniei duelului. Ministrul *Weberle* a dicșu, că vede cu bucurie primul pas contra duelului, și a declarat, că guvernul nu va întârzi să se folose de mijloace ce-i stau la dispozițiune pentru a tempera această boală de „cavalerism“, ce bantue mult societatea.

— o —

Preot român improcesat Cetim. În „Egyetértés“ dela 14 Februarie: Procuratura reg. din Clușiu a pornit procesul de presă contra preotului român *George Petrovicu* și soției, acusați de agitațiune pe calea presei. Pertractarea procesului se va ține la 13 Martie înaintea Curții cu jurați din Clușiu.

— o —

Nobilitatea maghiară. Monarchul, dice „B. H.“, a dat aprobarea prealabilă unui proiect de lege privitor la dignitatea de nobilitate maghiară. Proiectul pe scurt este următorul: 1) Pe viitor nu se mai da titlul de nobilitate maghiară unui cetățen austriac și viceversa. 2) Ordinăriile date de Francisc I în 1804 și 1807 se amplifică în sensul, ca ofițerii armatei, cari sunt cetățeni maghiari, precum și ofițerii dela honvedime și gendarmeria, pot cere titlul de nobilitate maghiară, pe baza serviciului de 80 de ani. 3) Pe viitor ofițerii armatei, caror deodată cu ordinul *Mari Teresiei*, la dorință, li-se înalță și rangul, nu pot cere decât titlul de „magyar báró“. *Pes-ter Lloyd* pretinde a ști, că cele comunicate de *Budapesti Hirap* sunt neadevurate.

— o —

Convenire socială în Timișoara. La 12 (24) Februarie c. se va arangia în Timișoara o convenire socială împreună cu producțiunii și jocul, la care va coopera Reuniunea română de cântări din Lugoș și mai mulți diletanți. Comitetul arangeator e compus din d-nii: *Dr. C. Diacovich*, președinte; *Dr. A. Cosma*, notar; *P. Broșteanu*, cassar; *Em Ungurianu*, *P. Rotariu*, *Dr. C. Nicoră*, *Dr. V. Brănișe*, *I. V. Barciăn*, *V. Gaitia*, *G. Papp-Lemény*. Inceputul la 8 ore seara. Biletul de persoană 2 fl., de familie 5 fl., de logea rangul I 3 fl., al II-lea 2 fl. Venitul curat va fi destinat pentru scopul filantropic.

— o —

Promovări. În 10 l. c. au fost promovati la universitatea din Clușiu, d-nii *Ladislau Giurko* și *Georgiu Linulă* la gradul de doctor în jură, și d-lu *Michael Popu* la gradul de doctor în medicină.

— o —

Mașina de sburat austriacă. Din Viena se scrie, că *George Welner* a obținut patenta austriacă și ungară pentru mașina sa sburătoare.

— o —

Nonoocire pe mare. Din Hamburg se telegrafiază, că în Cuxhaven s'a iscat un orcan înfricoșat, care a cufundat mai multe năi. 18 corăbii, cari au plecat pentru a da ajutor, nu s'au mai reintors. Se crede, că tote s'au cufundat și că personalul de serviciu s'a prăpădit în adencurile mărei.

— o —

† *Ioan Bülou*, după cum se telegrafiază din Cairo, a murit acolo Mier-

curi. Morte lui Bülou este o mare pierdere pentru literatura musicală, al cărei apostol a fost el.

— x —

Patru orașe în lacul Kopais. Din Atena i-se scrie lui „Standard“, că s'au aflat pe fundul lacului *Kopais*, care a secat, rămășițele a patru orașe. Dintre acestea, unul este mai mare decât orașele *Mikene* și *Tyrius* la olaltă.

— o —

Epistola Nataliei. Foile sârbesci din Belgrad publică o epistolă a exreginei *Natalia* către fiul său, regele *Alexandru*, în care îl avertizează să n'asculte de sfaturile lui *Milan* și să nu urmeze politica acestuia. Epistola a făcut mare senzație în Belgrad.

— o —

Ferdinand de Lesseps este ales de președinte onorariu al societății canalului Suez, și senatorul *Guichard* de președinte. *Carol* și *Victor Lesseps* au renunțat la posturile lor.

— o —

Cununiă. În 23 Ianuarie (4 Februarie) și-au celebrat cununiă d-lu *Henry Al. St. Catargi* din Bucuresci cu d-șora *Ecaterina Lamotescu*. Adresăm sincere felicitări tinereii părechii și familiei!

— o —

Teatrul german în Brașov. Melodrama de erl *„Heimat“* de *Sudermann*, la care vom reveni, s'a jucat excelent, teatrul a fost îndesuit de public. — Astăzi se va reprezenta de prima dată operetta *„Lachende Erben“* în trei acte de *I. Horst* și *L. Stein*. *Musica* de *Carol Neuberger*.

— o —

6. *Aplicarea multiplă.* Nu există mijloc mai bun, care se poște aplica la diferite cazuri, ca *Moll Franzbrantwein* care alina durerile, întărește nervii și mușchii întrebunțându-se ca adăos la băi etc. O butelie 90 cr. se poște procura zilnic prin poste dela farmacistul *A. Moll* liferantului curței din Viena *Tuchlauben 9*. In depourile din provincie se se oeră espresu preparatele lui *Moll*, provădate cu marca de contravenție și subsciere

Publicațiunile istorice Hurmuzaki 1880 — 1894.

Tipărirea colecțiunii de documente și a scrierilor istorice rămase dela reșosarul *Eudoxiu Hurmuzaki* s'a început la 1876 prin deciziunea luată atunci de d-lu *Titu Maiorescu*, ministru al cultelor și al Instrucțiunii publice din România.

Pentru facerea acestei publicațiuni, ministerul a numit atunci o comisiune compusă din d-nii *M. Kogălniceanu*, *A. Odobescu*, *T. Rosetti* și *D. Sturdza*. Familia *Hurmuzaki* a trimis acestui din urmă manuscrisurile rămase dela reșosarul *Eudoxiu Hurmuzaki*, dându-i tot odată însărcinarea și dreptul de a o reprezenta cu deplină putere întru tot ce va fi de făcut pentru publicare.

Suma plătită de ministeriu pentru anii 1876, 1877, 1878, și 1879/80, se sua la finele anului 1879/80 la lei 41.445,73 bani, mai datorindu pentru publicările efectuate încă 19.900 lei.

Până la Iunie 1880 se tipărise din Documente: Tom. VII; tom. VI; tom. III.

Fragmente: Tom. I original german, tom. I traducere română, tom. II original german.

În 1880/81 ministerul cultelor și Instrucțiunii publice a trecut această publicare către Academia, făcându-i cunoscut prin adresa cu No. 5.952 dela 7 Iunie 1880; și la 23 Martie 1881, a primit această însărcinare și a recunoscut comisiunea instituită de ministeriu. Acestă comisiune a continuat a lucra, rămând Academia numai partea administrativă a publicațiunii.

În cei 14 ani, de când publicațiunile *Hurmuzaki* se fac sub îngrijirea Academiei, ele au mers repede înainte, tipărindu-se, dezvoltându-se și îmbogățindu-se prin documente multe și de mare valoare istorică, cari s'au adunat și s'au adăos pe lângă cele strinse de nemuritorul *Hurmuzaki*.

S'au tipărit în total 2.030 cōle, din cari scoțând cele 305 tipărite de ministru, rămân tipărite de Academie 1.725 cōle.

O cantitate însemnată de documente istorice se află încă în deposit și sunt gata de publicat.

Literatură.

În editura librăriei *Ciurcu* din Brașov a eșit de sub tipar: *Nădrăvăniile lui Nastratin Hoge*, culese și versificate de *Anton Pann*. Ediția nouă revădită. Prețulu 15 cr.

*

În editura librăriei *H. Steiberg* din Bucuresci (Strada Șelar 18) au apărut următoarele opuri tipărite pe hărtia fină, formatu 8° și de gust:

Poesii vechi și nouă de *Al. Vlăduț*. A treia edițiune. Conține vre-o 36 poesii diferite pe 143 pag. Prețulu 2 lei.

Sensitive, de *Traian Demetrescu*. Conține 54 poesii pe 146 pag. Prețulu 2 lei.

Nuvele alese, de *Dimitrie Teleor*. Conține vre-o 28 scrieri în prosă pe 199 pag. Prețulu 2 lei.

*

În tipografia modernă *Gr. Luis* din Bucuresci (Strada Academiei 24), a apărut: **Comptabilitatea Săratărilor**, versuri de *I. Dimitrescu* (Ghiocel). Conține 20 poesii pe 39 pag. Prețulu 1 leu.

Sciri telegrafice.

Belgrad, 16 Februarie n. În Serbia se pregătesc o nouă crasă. Președintele *Karageorgievici* desfășură o agitațiune serioasă și e vorba erăși de aceea, că *Milan* vrea să ia frânele guvernului în mână spre a scăpa dinastia.

DIVERSE.

Disecarea de vii a condamnaților la morțe. Condamnații la morțe în statul *Ohio*, *America de Nord*, vor servi în viitor pentru a fi disecați de vii și acosta în scop umanitar și științific. Ast-fel este proiectul de lege, supus adunării legislative din *Ohio*, de *Pawlen*, reprezentantul comitatului *Stohr*. *Pawlen* cu tote acestea, precum se spune, nu este adevăratul autor al proiectului, el nu este decât intermediarul unui doctor alegător al său, care a dat ideia de a întrebunța pe condamnații la morțe pentru a dezvolta știința purtându-se în același timp atată de uman, pe cât de posibil cu ei. Ast-fel prin noul proiect nu numai că se desființază spânzurătorea, ce se obișnuiese în *Ohio*, der el prescrie, ca condamnații la morțe să fie puși, printr-o comisiune de doctori și de savanți, sub influența narcoticelor și a-le permite astfel adormindu-i de a-le desface craniul și o parte a peptului fără durere, ast-fel ca să se poște observa acțiunea creierului, a inimii și a tuturor celorlalte organe în momentul când mor omul. Adăogăm, că o adevărată campanie s'a început în favoarea acestui proiect, ast-fel, că el are cele mai frumoșe șanse de reușită.

Gustul damelor. Un doctor englez, care se ocupă mult cu statistica matrimonială, a făcut observațiuni științifice asupra profesiunilor acelor bărbați, pe cari li preferă damele. În prima linie sunt actorii, și între aceștia mai cu seamă cei comici. Pe urmă vin militarii. Artiștii stau de asemenea foarte sus în stima domnișorelor de măritat. Scriitorii și mai cu seamă autorii dramatici cu mult mai puțin. În fine aceea ce este de mirat la început, der foarte natural după ce cugetă cineva la asta, sunt banchierii, cari vin în rândul din urmă în preferințele femeilor.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Nr. 323—1894.

PUBLICAȚIUNE.

Scaunul orfanal din Brașov, ca autoritate pentru moșteniri, aduce prin acesta la cunoștință, că în **26 Februarie 1894 la 9 ore,** în localitățile oficiului orfanal, se va vinde cu licitația stupina situată la Timiș sub Nr. cat.

17173, 17179, 15903—15915, 15917, 15918, 15932, 15934 din rămasul după dâna **Wilhelmine Hornung,** născută **Jeckel,** răposată în 16 Ianuarie 1894. Condițiile mai de aproape se pot vedea în orele de oficiu în localul sedrii orfanale orașenești.

Brașov, 3 Februarie 1894.
363,1—3. **Scaunul orfanal orașenesc.**

Cumpără la Schmied și nu la Schmiedel. (Este un proverb.)

Acest proverb se potrivește la **stabilimentul meu cel mare,** care cumpără cantități mari de marfuri; avându cheltuieli puține pot vinde și ieftin.

Mostre atragătoare pentru mușterii privați gratis și franco. Caete cu mostre, cum nu s'au mai veduț până acum, pentru **croitorii,** nefrancate.

Stofe pentru îmbrăcăminte.

Peruvian și Dosking pentru onoratul cleru stofe prescrise, pentru uniforme funcționarilor c. r., asemenea pentru veterani, pompieri, gimnastici, livree-uri, postavuri pentru biliard și mese de joc, loden obicnuit și impermeabil pentru rocuri de vânătoare, stofe de spălat, pleduri de voiaj de la fl. 4—14 etc.

Cine vooește a cumpăra **postavuri eftine, solide, trainice, din lână curată,** ér nu sdrențe eftine cari nu prețuesc nici câtă cusutulă croitorului, se adreseze la

Joh. Stikarofsky în Brünn. (Manchester, Austriei.)

Depozit permanent de postavuri peste ½ millioe florini.

Trimiterea numai cu Ramburse.

Correspondența în limba germană, boemă, maghiară, polonă, italiană, franceză și englesă.
355,3—24.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutie este provăduță cu marea de apărare a lui **A. Moll** și cu subserierea sa.

Prin efectul de lecure durabilă al Praturilor-Seidlitz de **A. Moll** în contra greutăților celor mai cerbicele la stomach și pânțe, în contra căreilor și acrelei la stomach, constipațunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemohoidelor și a celor mai diferite bôle femeesci a luoț această medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce.—Prețul unei cutii originale sigilate l fl. v. a.

Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai, decât fiecare sticlă este provăduță cu marca de scutire și cu plumbul lui **A. Moll.**

Franzbranntwein-ul și sarea este forte bine cunoscută ca un remediu popular de deosebire prin trasu (frotat) alinã durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de rēcělã. Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Apă de gură-Salicyl a lui Moll.

(Pe baza de natron Acid-salicilic)

La întrebunțarea șilnică, cu deosebire importantă pentru copii de ori-ce etate și adulți, asigură cêstă apă de gură conservarea sănătôsă și mai departe a dinților. Prețul sticlei provăduțe cu marca de apărare a lui **A. Moll** 60 cr.

Trimiterea principală prin

Farmacistul **A. Moll,** c. și p. furnisôr al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9. Comande din provinciã se efectuează șilnicu prin rambursã postalã.

La deposite se se cêrã anumitã preparatele provăduțe cu iscãlitura și marca de apărare a lui **A. MOLL.**

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști **Ferd. Jekelius, Victoru Roth, Fr. Kellemen** și **Ed. Kugler,** engros la **D. Eremia Nepoșii, J. L. & A. Hesshaimer, Deutsch & Tartler, Fritz Geisberger.**

77-47.

PILULELE pentru CURĂȚIREA SÂNGELUI

mai înainte numite „PILULELE UNIVERSALE” ale lui

I. P S E R H O F E R

meritã cu totu dreptulã numirea din urmã, deore-ce în faptã suntã forte multe bôle, la cari aceste pilule au probatũ efectulã lorã escelentũ.

De mai multe decenii suntã aceste pilule lãțite și puține familii se vorã afla la cari arã lipsi o micã provisiune diu acestã medicamentũ de casã escelentũ.

S'au recomandatã și se recomandã de cãtrã mulți medici aceste pilule ca medicamentũ de casã, cu deosebire în contra tuturorã suferințelor, ce provinũ în urma relei misturi și constipații precum: **perturbarea în circulaținea feriei, suferința de ficatũ, slãbirea mațelor, colica cu vënturã, congestiunea la creeri hãmoirhoide** (vina de aur) și c. l.

Prin proprietatea lorã purificãtoare de sânge și cu deosebire bunã efectũ asupra anemiei și asupra bôlelor ce isvorêsc diu acêstã, precum: gãlbinare, dureri de capũ nervöse ș. a. m. Aceste pilule purificãtoare de sânge lucrã așa de ușor, încãtũ nu piciorãscã nici cele mai mici dureri și pentru aceea le pôte folosi și cele mai slãbite persoane chiar și copii fără nici o temere.

Aceste pilule purificãtoare de sânge se preparã veritabile singurã numai în farmacia „zum gold. Reichsapfel” a lui **I. Pserhofer** Singerstrasse Nr. 15 la Viena și costã o cutie ou 15 pilule **21 cr.** v. a. Un sul ou 6 cutii costã **1 fl. 5 cr.,** trimițendu-se nefrancatũ cu rambursã **1 fl. 10 cr.** Deã se trimite suma banilorã înainte, costã unũ sulũ cu pilule **1 fl. 25 cr.** inclusive francare, 2 suluri **2 fl. 30 cr.,** 3 suluri **3 fl. 35 cr.** 4 suluri **4 fl. 40 cr.,** 5 suluri **5 fl. 20 cr.,** 10 suluri **9 fl. 20 cr.** Mai puținũ de unũ sulũ nu se pôte espãda.

N.B. În urma lãțirii lorã celei mari, se imitãzã aceste pilule sub diferite forme și numiri, de aceea se face rugarea a cere aaume „**Pilule purificãtoare de sânge** ale lui **I. Pserhofer** și numai acelea suntã veritabile, a cãrorã instrucțiune pentru folosire este provăduță cu iscãlitura **I. Pserhofer,** și cari pörtã pe capaculã cutiei totũ aceeași iscãliturã în colorã roșã.

Dintre neenumãratele scrisori prin cari consumenții acestorã pilule multãmescũ pentru redobândirea sănãtãții dupã cele mai varii și grele bôle, lãsãmũ se urmeze aci puține numai, cu observarea, cã ori-cine a întrebunțatũ odatã aceste pilule, le recomandã mai departe.

Köln, 30 Aprilie 1893.

Stim. D-le Pserhofer! Binevoesc de a mi trimite 15 suluri din escelentele D-Tale piluri pentru curățirea sânelui cu rambursã postalã. Cu acêstã oasie Vã aducũ mulțãmiriile mele pentru efectulã de minune alũ pilurilorã D-tale.

Cu distincã stimã,
Franz Pavlistik, Köln, Lindenthal.

Hrasche lângã Flodnio 12 Sept. 1887.

Stim. D-le! A fostũ voințã lui D-deu cã pilulele D v. au ajunsũ în mãnile mele, și rezultatulã dela acestea îl atribui Dv. Mă recisãmũ în patulã de leusiã astfel încãtũ nu mai puteam lucra și ași fi sigurã deja mortã, decât nu m'ar fi scãpatũ minunatele Dv. pilule. D-deu se vë binecuvintese de mii de ori. Am confiența, cã pilulele Dv. mē vorũ face de totũ sănătôsã, așa precum a folositũ și altora.

Theresia Kuific.

Wiener-Neustadt, 9 Dec. 1887.

Stim. D-le! În numele mãtușei mele de 60 ani îi exprimũ cea mai caldursã mulțãmire. Dênãsa a suferitũ 5 ani de catarã la stomacũ cronicũ și de apă. Viêța i era unũ chinũ și se credea deja de perduță. Prin întẽmplare a cãpatatũ o

cutie cu escelentele Dv. Pilule purificãtoare de sânge, și dupã o întrebunțare mai îndelungatã s'a vindecatũ.

Cu distincã stimã, **Josefa Weinzettel.**

Eichengraberamt bei Gfühl, 27 Martie 1889.

Stim. D-le! Subsemnatulã se rogã a mai trimite 4 suluri cu pilulele D-v. în adevêrũ folositoare și escelente. Nu potũ întrelasa fără cã se Vã exprimã re cunoscința mea în privința velorei acestorã pilule, și le voi recomanda unde numai se va putã tuturorã suf-rinșilorũ. Vã autorizez, cã acêstã a mea mulțãmimã se o folosiți dupã placũ și pe cale publicã. Cu distincã stimã **Ignaz Hahn.**

Gotschdorf bei Khlbach Oestr. Schlesien, 8 Oct. 1888.

Stim. D-le! Vã rog a mi trimite unũ sulũ ou 6 cutii din pilulele Dv. universale purificãtoare de sânge. Numai minunatelorã D-v. pilule șm se mulțãmescũ, cã am scãpatũ de o suferința de stomachũ, care m'a chinuitũ 5 ani. Aceste pilule n'are se-mi lipsescã nici-odată și exprimũ prin acêstã mulțãmirea mea cea mai caldursã.

Cu cea mai mare stimã, **Ana Zwicki.**

Liquer din plantede Alpi, dela **W. Ottm. Bernhard** din Lindau în contra tuturorã greutățilorã la stomachũ. O buteliã 2 fl. 60 cr., o jumẽtate buteliã 1 fl. 40 cr.

Alinã americanã, celũ mai bunũ mijlocũ în contra tuturorã suferințelorã rheumatice: durerilorã la șira spinãrii, junghiarũ, ischiasũ, migrenã, dureri nervöse de dinã, dureri de capũ, junghiarũ la urechi etc. 1 fl. 20 cr.

Esențã pentru ochi, de **Dr. Romershausen** pentru întãria și conservarea vederii, în flacoane originale à 2 fl. 50 cr. și 1 fl. 50 cr.

Minunatulũ balsamũ englezescũ, o sticlã 50 cr.

Praturi în contra tusei, Fiakerpulver în contra catarului rãgușei etc. 1 cutiã 35 cr. cu trimiterea francatã 60 cr.

Franzbranntwein cu sêu fãrã sare o sticlã 70 cr.

Balsamũ contra degerãturii de **I. Pserhofer,** de mulți ani recunoscutũ ca celũ mai sigurũ remediu în contra suferințelorã de degerãturã de totũ felulã, precum și spre vindecarea renelorã forte invecchite, l borcanũ 40 cr., cu trimiterea francatã 65 cr.

Helso sêu **Gesundheitssalz** unũ remediu escelentũ în contra catarului, la stomachũ, precum în genere în contra tuturorã suferințelorã ce provinũ dela mistuirea neregulatã, unũ pachetũ 1 fl.

Balsamũ în contra gușilorũ mijlocũ probatũ în contra umflãturei la gãtũ unũ flaconũ 40 cr cu trimiterea francatã 65 cr.

Esențã de viêtã, (Plãturile din Praga) în contra stomacului stricatũ, mistuirei rele, greutăți de totũ felulã, unũ medicamentũ de casã escelentũ, 1 flaconũ 22 cr. 12 flacoane 2 fl.

Praturi în contra asudãrei piciorilorũ. Acestã prafũ delãtãrã asudatulũ piciorilorũ și mircsulũ neplãcutũ, conservãzã încãlțãminteã și este probatũ ca nesticãciosũ. Prețulã unei cutii 50 cr. cu trimiterea francatã 75 cr.

Suculũ-Spitzwegerich, unũ medicamentũ de casã forte cunoscutũ și escelentũ în contra catarului, rãgușei, tusei spagmodice etc. 1 sticlã 50 cr. 2 sticluțe dimpreunã cu trimiterea franco 1 fl. 50 cr.

Pomada Tannochinin de **I. Pserhofer,** de unũ lungũ șirũ de ani recunoscutã de medic ca celũ mai bunũ mijlocũ pentru creșterea părului. Unũ borcanũ elegantũ adusãtũ 2 fl.

Plastru-universalũ, de **prof. Steudel,** la rane din loviturã și împunsũ, la totũ felulã de bube rele și la umflãturã învecchite, ce se spargũ periodicũ la piciorã de degetã, la rãnile și aprinderile de țite și la multe alte suferințe de acestũ soiũ s'a probatũ de multe ori. Unũ borcanũ 50 cr., cu trimiterea francatã 75 cr.

Sare universalã purgativã, de **W. Bullrich.** Unũ medicamentũ de casã escelentũ, în contra tuturorã urmãrilorã digestiunei stricate, precum: durere de cap, amefelã, cãreii la stomachũ, acrëlã în gãtũ, suferințe hæmorrhoidale, constipațiune etc. Unũ pachetũ 1 fl.

Afarã de preparatele aci amintite se mai aflã tôte specialitãțile farmacaceutice indigene și streine, anunțate prin tôte diarele austro-ungare și la casã, când unele din aceste specii nu s'ar aflã în depositũ se vorũ procura la cerere promptũ și ieftinũ.

Trimiterile prin poștã se efectuează iute, decât se trimite prețulã înainte comande mai mari și cu rambursã a prețului.

I. P S E R H O F E R,

farmacia „zum goldenen Reichsapfel” WIEN, I., Singerstrasse Nr. 15.

Franco se efectuează acele comande numai decât se trimite mai înainte și resp. porto poștalũ, în casulã acesta spesele poștale suntã multã mai ieftine, decâtũ la trimiteri cu rambursã.

Ca veritabile suntã a se privi numãt acele pilule a cãrorũ instrucțiune este provăduță cu iscãlitura **I. P S E R H O F E R,** și cari pörtã pe capaculũ fiã-cãrei cutii totũ aceeași iscãliturã în colorã roșã.

Susamintite specialitãți se aflã și în Budapesta la farmacistulã **I. von Török,** Königsgasse 12.